

418-001

การสำรวจความต้องการ วัสดุทัศนูปกรณ์วิชาสังคมศึกษา
ของโรงเรียนประถมศึกษาตอนต้น ในเขตเทศบาลพระนครและธนบุรี
(A Survey of the Needs of Social Teaching Aids of
Municipal Elementary Schools in Bangkok and Dhonburi)

โดย

นางเจวิญใจ บุนยทัต พ.ม., กศ.บ.

ศูนย์วิจัยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์

เป็นส่วนประกอบการศึกษาตามระเบียบปริญญามหาบัณฑิต

ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนกวิชาสังคมศึกษา

พ.ศ. ๒๕๐๗

008646

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนประกอบการศึกษาตามระเบียบปริญญามหาบัณฑิต

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
..... กรรมการ
..... กรรมการ
..... กรรมการ
..... กรรมการ

อาจารย์ผู้ควบคุมงานวิจัย อาจารย์ สำเนา วรางกูร

วันที่ 30 .. เดือน .. 2567 .. พ.ศ. 2567

บทคัดย่อ

การจัดและดำเนินงาน โสตทัศนศึกษาตามหลักวิชาอย่างถูกต้องยังเป็นเรื่องใหม่สำหรับโรงเรียนส่วนมากในประเทศไทย ด้วยเหตุนี้ในโรงเรียนทั่ว ๆ ไป จึงมีปัญหา-การขาดแคลนโสตทัศนอุปกรณ์และครูยังขาดความรู้ ความชำนาญในการใช้โสตทัศนอุปกรณ์ในโรงเรียน ดังนั้นผู้เขียนจึงได้ศึกษาค้นคว้าและทำเป็นวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับเรื่องนี้ขึ้น โดยได้ดำเนินการสำรวจการบริหาร โสตทัศนศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาตอนต้น, การใช้โสตทัศนอุปกรณ์ประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษาและประสิทธิภาพของครูที่มีต่อโสตทัศนศึกษาโดยทั่ว ๆ ไป ด้วยวิธีสำรวจและเปรียบเทียบผลของการสำรวจความต้องการและการใช้โสตทัศนอุปกรณ์ในระดับชั้นการศึกษาของ โรงเรียนประถมศึกษาตอนต้นในเขตเทศบาลพระนครและธนบุรี ปรากฏผลของการวิจัยสรุปได้ว่า ครูใหญ่ส่วนมากซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตอนต้นยังขาดความรู้ ความชำนาญทางการบริหารงานโสตทัศนศึกษา ส่วนใหญ่ของโรงเรียนประถมศึกษาตอนต้นที่สำรวจมีความต้องการวัสดุอุปกรณ์, เครื่องมือโสตทัศนอุปกรณ์, และวัสดุอุปกรณ์ของกองอุปกรณ์การศึกษาอีกเป็นจำนวนมาก บรรดาครูในโรงเรียนประถมศึกษาตอนต้นยังขาดความรู้และประสิทธิภาพในการใช้และการผลิตโสตทัศนอุปกรณ์วิชาสังคมศึกษาเพื่อปรับปรุงสิ่งเหล่านี้ให้ดีขึ้น จึงขอเสนอแนะให้จัดการประชุมและอภิปราย จัดให้มีการศึกษาและฝึกหัดอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะโสตทัศนศึกษาให้แก่คณะผู้บริหารโรงเรียนและบรรดาครูทุกระดับชั้นในโรงเรียนประถมศึกษาตอนต้น โดยเชิญวิทยากร หรือ ผู้เชี่ยวชาญโสตทัศนศึกษามาแนะนำและสาธิตเกี่ยวกับการผลิต, การจัดหา การใช้ และการเก็บรักษาโสตทัศนอุปกรณ์ให้มีประสิทธิภาพทางการศึกษา ตลอดจนการบริการ โสตทัศนอุปกรณ์ให้แก่ครูต่าง ๆ ในโรงเรียนประถมศึกษาตอนต้น

คำนำ

วิทยานิพนธ์เรื่อง การสำรวจความต้องการ โสตทัศนูปกรณ์วิชาสังคมศึกษาของ โรงเรียนประถมศึกษาตอนต้น ในเขตเทศบาลพระนครและธนบุรี นี้สำเร็จลุล่วงไปด้วย ความกรุณาของท่านอาจารย์ สำเภา วรางกูร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ท่านได้สละเวลา แนะนำในการวางโครงเรื่อง การศึกษาค้นคว้า และได้ช่วยเหลือตลอดมา ท่านอาจารย์ สิงห์โต ปุกพุก ได้กรุณาช่วยเหลือแนะนำการสร้างแบบสอบถาม และแนะนำวิธีการสำรวจ ท่านอาจารย์ ชัคคิยา วรรณสุต ได้กรุณาแนะนำวิธีการวิจัย การดำเนินการวิจัย และ สนับสนุนให้กำลังใจผู้เขียนตลอดมา

ผู้เขียนใคร่ขอขอบพระคุณ หัวหน้าแผนกศึกษาธิการ เทศบาลนครธนบุรี และศึกษาธิการ อำเภอลำลูกกาและเจ้าหน้าที่อำเภอลำลูกกาในเขตเทศบาลพระนครและธนบุรีทุกท่าน ที่ได้ช่วยเหลือให้การ สำรวจสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ตลอดจนครูใหญ่และครูในโรงเรียนประถมศึกษาตอนต้นที่กรุณา กรอกข้อความในแบบสอบถาม เพื่อการวิจัย และขอขอบคุณทุก ๆ ท่านได้กรุณาให้ความช่วยเหลือ นับตั้งแต่เริ่มงานจนกระทั่งวิทยานิพนธ์เรื่องนี้สำเร็จลงได้

บทสรุปและข้อเสนอแนะของวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายที่จะให้ความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหาร การผลิต และการใช้โสตทัศนูปกรณ์โดยเฉพาะ ดังนั้นจึงขอให้ผู้สนใจไปรศพลิกอ่านเรื่องนั้นได้โดยที่เดียว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ.....	ก
คำนำ	ง
รายการตารางประกอบ.....	ช
รายการภาพประกอบ.....	ญ
บทที่	
๑. บทนำ.....	๑
๒. โสภโศภนวิทยาสังคมศึกษาโดยทั่ว ๆ ไป.....	๘
คำจำกัดความของ โสภโศภนวิทยาและสังคมศึกษา.....	๑๐
ความมุ่งหมายของการ สอนวิชาสังคมศึกษาในชั้นประถมศึกษาตอนต้น.	๑๓
ขอบเขตของวิชาสังคมศึกษาในชั้นประถมศึกษาตอนต้น.....	๑๕
การแบ่งประเภทของ โสภโศภนวิทยาโดยทั่ว ๆ ไป.....	๑๗
ประเภทและชนิดของ โสภโศภนวิทยาสำหรับวิชาสังคมศึกษา.....	๒๔
๓. การดำเนินการสำรวจและวิเคราะห์ผล.....	๔๒
วิธีดำเนินงานและหลักเกณฑ์การ เลือกข้อมูล.....	๔๒
การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์.....	๔๓
ผลของการวิจัย.....	๔๔
๔. สรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	๑๕๖

ผนวก ก. ๑๘๐

ผนวก ข. ๑๘๔

บรรณานุกรม..... ๒๐๗

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
๑. เพศของครู โรงเรียนประถมศึกษาตอนต้น แยกประเภทตามตำแหน่งหน้าที่.....	๕๕
๒. วุฒิการศึกษาสามัญของครู โรงเรียนประถมศึกษาตอนต้น แยกประเภทตามตำแหน่งหน้าที่และระดับความรู้.....	๕๖
๓. วุฒิการศึกษาทางครู ของครู โรงเรียนประถมศึกษาตอนต้น แยกประเภทตามตำแหน่งหน้าที่และระดับความรู้.....	๕๗
๔. จำนวนครู ผู้มีประสบการณ์ทางโสตทัศนศึกษา แยกประเภทตามประสบการณ์และตำแหน่งหน้าที่.....	๕๘
๕. การสังเกตปฏิกิริยาของนักเรียนภายหลังการใช้ โสตทัศนอุปกรณ์ แยกประเภทตามปฏิกิริยาของนักเรียนและตำแหน่ง หน้าที่ของผู้สังเกต.....	๕๙
๖. เหตุผลของครู เกี่ยวกับการใช้โสตทัศนอุปกรณ์ แยกประเภทตามลักษณะของเหตุผลและตำแหน่งหน้าที่.....	๕๓
๗. ความเห็นของครู เกี่ยวกับการปรับปรุงหมวดวิชาสังคมศึกษา แยกประเภทตามงานและตำแหน่งหน้าที่.....	๕๕
๘. การบริหาร โสตทัศนศึกษา.....	๕๗
๙. ความต้องการวัสดุอุปกรณ์ของ โรงเรียนประถมศึกษาตอนต้น แยกประเภทตามรายชื่อวัสดุอุปกรณ์และความต้องการ.....	๖๔

ตารางที่

หน้า

- ๑๐. ความต้องการ เครื่องมือ โสตทัศนูปกรณ์ของ โรงเรียนประถมศึกษาตอนต้น
แยกประเภทตามรายชื่อเครื่องมือและความต้องการ..... ๖๕
- ๑๑. ความต้องการ อุปกรณ์ของ กองอุปกรณ์การศึกษาของ โรงเรียนประถมศึกษา
ตอนต้น แยกประเภทตามรายชื่ออุปกรณ์และความต้องการ..... ๗๓
- ๑๒. การใช้วัสดุอุปกรณ์ชนิดต่าง ๆ ในวิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษา ปีที่ ๑
แยกประเภทตามหัวข้อวิชาและชนิดวัสดุอุปกรณ์..... ๘๑
- ๑๓. การใช้วัสดุอุปกรณ์ชนิดต่าง ๆ ในวิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษา ปีที่ ๒
แยกประเภทตามหัวข้อวิชาและชนิดวัสดุอุปกรณ์..... ๘๕
- ๑๔. การใช้วัสดุอุปกรณ์ชนิดต่าง ๆ ในวิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษา ปีที่ ๓
แยกประเภทตามหัวข้อวิชาและชนิดวัสดุอุปกรณ์..... ๘๘
- ๑๕. การใช้วัสดุอุปกรณ์ชนิดต่าง ๆ ในวิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษา ปีที่ ๔
แยกประเภทตามหัวข้อวิชาและชนิดวัสดุอุปกรณ์..... ๙๓
- ๑๖. ประสิทธิภาพทาง โสตทัศนศึกษา
แยกประเภทตามประสิทธิภาพและระดับชั้นต่าง ๆ ในโรงเรียน
ประถมศึกษาตอนต้น.....
- ๑๗. ลำดับความสำคัญของ โสตทัศนูปกรณ์ตามความเห็นของครู โรงเรียน
ประถมศึกษาตอนต้น แยกประเภทตามวัสดุอุปกรณ์และเรียงตามลำดับที่.. ๑๒๑
- ๑๘. ความเห็นของครู เกี่ยวกับอุปสรรคในการใช้ โสตทัศนูปกรณ์
แยกประเภทตามลักษณะอุปสรรคและระดับชั้นต่าง ๆ ในโรงเรียน
ประถมศึกษาตอนต้น..... ๑๓๑

ตารางที่

หน้า

- ๑๕. จำนวนผู้ให้ความเห็นเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นของโรงเรียนประถมศึกษาตอนต้น แยกประเภทตามลักษณะอุปกรณ์และระดับการศึกษา
ในโรงเรียนประถมศึกษา.....

๑๔๑

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการภาพประกอบ

ภาพที่	หน้า	
๑.	Cone of Experience of Edgar Dale.....	๒๑
๒.	แสดงความต้องการวัสดุอุปกรณ์บางชนิด ของโรงเรียนประถมศึกษาตอนต้น.....	๒๘
๓.	แสดงความต้องการ เครื่องมือ โสตทัศนูปกรณ์บางชนิด ของโรงเรียนประถมศึกษาตอนต้น.....	๗๒
๔.	แสดงความต้องการวัสดุอุปกรณ์ของกองอุปกรณ์การศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาตอนต้น.....	๘๖
๕.	เปรียบเทียบการใช้วัสดุอุปกรณ์บางชนิดในวิชาสังคมศึกษา ตามระดับชั้นการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาตอนต้น.....	๙๘
๖.	เปรียบเทียบประสิทธิภาพของครูตามระดับชั้นการศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาตอนต้น.....	๑๑๙
๗.	เปรียบเทียบความสำคัญของโสตทัศนูปกรณ์บางประการ.....	๑๓๐
๘.	เปรียบเทียบประเภทของอุปสรรคที่ขัดขวางไม่ให้ครูใช้โสตทัศนูปกรณ์..	๑๓๙
๙.	แสดงความจำเป็นของวัสดุอุปกรณ์บางชนิด ในโรงเรียนประถมศึกษาตอนต้น.....	๑๕๑